

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

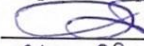
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Перший проректор

 Ю.В. Котляр
«31» 08 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ У
ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»

Розробник

Біла А. А.

Завідувач кафедри розробника

Гетманцев С.В.

Завідувач кафедри спеціальності

Гетманцев С.В.

Гарант освітньої програми

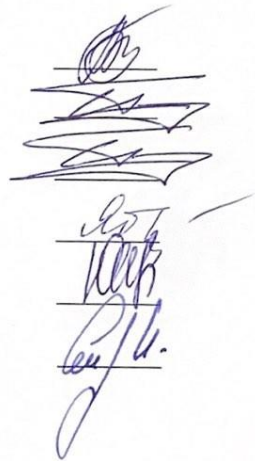
Яблонська Т.М.

Декан факультету

Тупєєв Ю.В.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

Розділ 1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Основи менеджменту та адміністрування у фізичній реабілітації	
Галузь знань	22 Охорона здоров'я	
Спеціальність	227 Фізична терапія, ерготерапія	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія	
Рівень вищої освіти	Бакалавр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	2	
Навчальний рік	2022-2023	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна форма	Заочна форма
	4	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредитів / 120 годин	
Структура курсу: – лекції – семінарські заняття (практичні, лабораторні, півгрупові) – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	17	
	34	
	69	
Відсоток аудиторного навантаження	43 %	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)	-	
Форма підсумкового контролю	залік	

Розділ 2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Основи менеджменту та адміністрування у фізичній реабілітації» є здобуття загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, формування системи професійних знань, методичних вмінь, навичок і комунікацій, щодо управлінської роботи при організації реабілітаційної діяльності для забезпечення її ефективного функціонування і професійної реалізації та підвищення ефективності діяльності системи охорони здоров'я в цілому, що необхідні для професійної діяльності висококваліфікованого фахівця.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є такі:

- ознайомити студентів з загальними закономірностями, принципами формування, функціонування та розвитку системи управління організацією, а також особливостями управлінських відносин;
- сформувати у майбутніх фахівців сучасного управлінського мислення та системи спеціальних знань у галузі менеджменту, системного мислення та комплексу спеціальних знань і вмінь щодо принципів, прийомів і методів менеджменту на підприємстві з урахуванням процесів, що відбуваються в ньому;
- навчити розуміти концептуальні основи системного управління організаціями;
- сприяти набуттю умінь аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища, прийняття адекватних управлінських рішень.

Розроблена програма відповідає освітній програмі та орієнтована на **формування компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК03	Навички міжособистісної взаємодії.
	ЗК04	Здатність працювати в команді.
	ЗК05	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
	ЗК08	Здатність планувати та управляти часом
	ЗК 15	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК11	Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.
	СК13	Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.
	СК14	Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Передумови вивчення дисципліни: засвоєння дисциплін «Загальна анатомія», «Фізіологія людини» та «Основи фізичної реабілітації».

В результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- предмет, завдання і зміст дисципліни; – теоретико-методологічні засади менеджменту організацій;
- економічну сутність, роль в економіці, характеристики і типи організацій;
- напрями підвищення конкурентоспроможності організації та особистої ефективності менеджерів.

має вміти:

- аналізувати чинники динамічного бізнес-середовища організації;
- приймати фахові рішення у процесі проектування і вдосконалення організаційної та виробничої структури підприємств;
- розроблювати стратегію розвитку організації та забезпечувати її реалізацію;
- координувати діяльність служб і підрозділів організації у сфері управління фінансами, виробництвом, інноваціями, інвестиціями, персоналом, маркетингом;
- застосовувати сучасні технології управління організаційними процесами і організаційною поведінкою персоналу; оцінювати ефективність розвитку організацій.

Відповідно до освітньої програми очікувані **результати навчання** включають вміння:

ПР 08	Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.
ПР 15	Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.
ПР 16	Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.
ПР 18	Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

№ з/п	Назви розділів та тем	За формами занять, годин		
		Аудиторні		Самостійна робота
		Лекції	Практичні (семінарські)	
Розділ 1. Сутність та основні етапи управління				
1.	Тема 1. Сутність та історичні етапи розвитку науки управління. Управління системою охорони здоров'я. Роль менеджера в охороні здоров'я. Самоменеджмент.	2	4	5
2.	Тема 2. Управління як процес. Прийняття та реалізація управлінського рішення.	2	4	5
3.	Тема 3. Організаційна культура, управління персоналом.	2	4	5
4.	Тема 4. Комунікації як процес, їх вплив на якість управлінської діяльності. Планування, організація та проведення професійних нарад та виступів.	2	4	5
Розділ 2. Менеджмент реабілітаційних центрів				
5.	Тема 5. Сутність маркетингу у сфері реабілітаційних послуг	2	2	5
6.	Тема 6. Управління маркетингом у сфері реабілітаційних послуг		2	5
7.	Тема 7. Поняття реабілітаційних послуг та їх класифікація	2	2	5
8.	Тема 8. Маркетингове середовище реабілітаційного центру		2	5
9.	Тема 9. Маркетингові дослідження у сфері реабілітаційних послуг	2	2	5
10.	Тема 10. Основні засади і значення комунікацій у сфері реабілітаційних послуг		2	5
11.	Тема 11. Комплекс маркетингових комунікацій у сфері реабілітаційних послуг	2	2	5
12.	Тема 12. Якість обслуговування та чинники, які на неї впливають		2	5
13.	Тема 13. Ціноутворення на ринку реабілітаційних послуг		2	5
14.	Контрольна робота	1	-	4
Всього за курсом		17	34	69

Розділ 4. Зміст навчальної дисципліни

4.1 План лекцій

№ лекції	Кількість годин	Ключові питання, які розглядаються
Лекція № 1	2	Тема 1. Сутність та історичні етапи розвитку науки управління. Управління системою охорони здоров'я. Роль менеджера в охороні здоров'я. Самоменеджмент.
Лекція № 2	2	Тема 2. Управління як процес. Прийняття та реалізація управлінського рішення.
Лекція № 3	2	Тема 3. Організаційна культура, управління персоналом.
Лекція № 4	2	Тема 4. Комунікації як процес, їх вплив на якість управлінської діяльності. Планування, організація та проведення професійних нарад та виступів.
Лекція № 5	2	Тема 5. Сутність маркетингу у сфері реабілітаційних послуг. 1. Визначення маркетингу реабілітаційних послуг. 2. Особливості ринку реабілітаційних послуг 3. Зв'язок маркетингу з іншими дисциплінами. 4. Відмінність маркетингу від інших, споріднених за змістом, термінів
Лекція № 6	2	Тема 6. Поняття реабілітаційних послуг та їх класифікація. 1. Поняття послуги. Загальні та специфічні характеристики реабілітаційної послуги 2. Класифікація послуг за різними ознаками
Лекція № 7	2	Тема 7. Маркетингові дослідження у сфері реабілітаційних послуг. 1. Сутність та роль маркетингових досліджень у сфері реабілітаційних послуг 2. Мета та завдання маркетингових досліджень
Лекція № 8	2	Тема 8. Комплекс маркетингових комунікацій у сфері реабілітаційних послуг. 1. Сутність маркетингових комунікацій та їхні завдання у сфері реабілітаційних послуг. 2. Елементи маркетингових комунікацій: реклама, стимулювання збуту, зв'язок з громадськістю, персональний продаж.
	1	Контрольна робота
	17	

4.2. План практичних (семінарських, лабораторних, півгрупових) занять

№ семінару	Кількість годин	Ключові питання, які розглядаються
Семінар № 1	2	Тема 1. Сутність та історичні етапи розвитку науки управління. Управління системою охорони здоров'я.
Семінар № 2	2	Тема 1. Роль менеджера в охороні здоров'я. Самоменеджмент.
Семінар № 3	2	Тема 2. Управління як процес.

Семінар № 4	2	Тема 2. Прийняття та реалізація управлінського рішення
Семінар № 5	2	Тема 3. Організаційна культура, управління персоналом. 1. Поняття організаційної культури 2. Фактори, які впливають на організаційну культуру
Семінар № 6	2	Тема 3. Організаційна культура, управління персоналом. 3. Культура і персонал підприємства
Семінар № 7	2	Тема 4. Комунікації як процес, їх вплив на якість управлінської діяльності.
Семінар № 8	2	Тема 4. Планування, організація та проведення професійних нарад та виступів.
Семінар № 9	2	Тема 5. Сутність маркетингу у сфері реабілітаційних послуг. 1. Складові маркетингу реабілітаційних послуг 2. Принципи, завдання та функції маркетингу реабілітаційних послуг
Семінар № 10	2	Тема 6. Управління маркетингом у сфері реабілітаційних послуг 1. Поняття управління маркетингом. 2. Фази управління маркетингом у сфері реабілітаційних послуг 3. Поняття планування в маркетингу послуг. Стратегічний план реабілітаційного центру 4. Формування маркетингової стратегії реабілітаційного центру 5. Засоби реалізації маркетингових планів
Семінар № 11	2	Тема 7. Поняття реабілітаційних послуг та їх класифікація 1. Особливості класифікації реабілітаційних послуг. Класифікація послуг з фізичної реабілітації 2. Схема послідовності дій фізичного реабілітолога перед наданням реабілітаційної послуги 3. Структура реабілітаційної послуги. Життєвий цикл реабілітаційної послуги
Семінар № 12	2	Тема 8. Маркетингове середовище реабілітаційного центру 1. Сутність і структура маркетингового середовища реабілітаційного центру 2. Важливість постійного аналізу маркетингового середовища 3. Зовнішнє маркетингове середовище (макросередовище) у сфері реабілітаційних послуг 4. Внутрішнє середовище (мікросередовище) у сфері реабілітаційних послуг 5. Фактори й показники маркетингового середовища 6. Особливості поведінки споживачів на споживчому ринку. Контрольовані та неконтрольовані фактори макро- та мікросередовища
Семінар № 13	2	Тема 9. Маркетингові дослідження у сфері реабілітаційних послуг 1. Етапи процесу маркетингових досліджень 2. Види маркетингових досліджень
Семінар № 14	2	Тема 10. Основні засади і значення комунікацій у сфері реабілітаційних послуг 1. Сутність, значення та завдання комунікацій у сфері реабілітаційних послуг 2. Компоненти комунікацій та їх особливості у сфері

		реабілітаційних послуг 3. Процес здійснення комунікацій у сфері реабілітаційних послуг 4. Моделі та типи комунікацій
Семинар № 15	2	Тема 11. Комплекс маркетингових комунікацій у сфері реабілітаційних послуг 1. Система та теоретична модель структури маркетингових комунікацій закладів сфери реабілітаційних послуг 2. Вимоги та рекомендації щодо налагодження маркетингових комунікацій у сфері реабілітаційних послуг
Семинар № 16	2	Тема 12. Якість обслуговування та чинники, які на неї впливають 1. Поняття якості реабілітаційної послуги. Важливість оцінки якості реабілітаційних послуг 2. Чинники, які впливають на оцінку якості реабілітаційних послуг 3. Заходи, які сприяють підвищенню оцінки якості реабілітаційних послуг 4. Забезпечення високоякісного обслуговування клієнтів
Семинар № 17	2	Тема 13. Ціноутворення на ринку реабілітаційних послуг 1. Ціна: поняття, види й основні функції 2. Цінові проблеми ринку реабілітаційних послуг: основні підходи та стереотипи 3. Формування ціни на реабілітаційні послуги 4. Пристосування ціни на ринку реабілітаційних послуг 5. Чинники, які впливають на ціну реабілітаційних послуг 6. Відмінність між термінами «собівартість», «ціна» та «вартість»
	34	

4.3. Завдання для самостійної роботи.

Написати реферат на одну із тем зі списку згідно зазначених вимог.

Перелік тем для підготовки реферату

1. Основи сучасного менеджменту, маркетингу та адміністрування у фізичній терапії, ерготерапії
2. Сучасні методи та функції управління у сфері фізичної терапії, ерготерапії
3. Мотивація та контроль як функція менеджменту
4. Сучасні технології розробки та прийняття управлінського рішення в організації процесу фізичної терапії, ерготерапії.
5. Особливості комунікації та інформаційне забезпечення менеджменту у фізичній терапії, ерготерапії
6. Соціально-психологічні аспекти управління у фізичній терапії, ерготерапії
7. Особливості управління конфліктами та стресами у процесі фізичної терапії, ерготерапії
8. Дослідження сучасного ринку послуг із фізичної терапії, ерготерапії і напрями маркетингової діяльності
9. Управління маркетингом. Комплекс маркетингових комунікацій
10. Технології маркетингу у фізичній терапії, ерготерапії
11. Управління маркетинговою діяльністю.
12. Основи проектного менеджменту
13. Управління змінами в організації

14. Теоретичні основи маркетингу. Основні засади комплексного дослідження ринку послуг охорони здоров'я

Вимоги до реферативної роботи:

Обсяг роботи має складати – 10-15 сторінок. До загального обсягу роботи не входять додатки, глосарій, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають суцільній нумерації. Робота має бути акуратно написана від руки або надрукована з дотриманням стилістичних і граматичних норм. У тексті обов'язково повинні бути посилання на літературу та інші джерела, що використовувалися при підготовці роботи.

Текст індивідуальної роботи викладається державною мовою на стандартних аркушах формату А-4(210 x 297).

Робота друкується шрифтом Times New Roman, 14 кеглем; вирівнювання - “За шириною”; міжрядковий інтервал “Полуторний” (1,5 Lines); абзацний відступ – п'ять знаків (1,25 см); верхнє і нижнє поле – 2 см., лівє – 3 см, правє – 1 см. Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Скорочення слів та словосполучень мають відповідати чинним стандартам з бібліотечної та видавничої справи (наприклад: Міністерство внутрішніх справ України (далі – МВС)).

Розділи та підрозділи мають містити заголовки, які належить точно відтворювати у змісті. Заголовки розділів, як правило, розміщують посередині рядка. Назви розділів друкують великими літерами без розділових знаків у кінці, без підкреслень. Заголовки розділів слід починати з належного відступу.

Абзацний відступ має бути однаковим у всьому тексті і дорівнювати п'яти знакам (стандартний відступ, визначений текстовими редакторами на ПК).

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Переніс слів у заголовках розділів слід уникати. Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом, при друкованому виготовленні письмової роботи, повинна становити не менше двох рядків.

Нумерація сторінок має бути наскрізною. Порядковий номер сторінки позначають арабською цифрою і проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки чи рисок. Титульний аркуш(додається) включається до загальної нумерації сторінок письмової роботи, але номер сторінки на титульному аркуші, як правило, не проставляють. Розділи слід нумерувати також арабськими цифрами.

При використанні літературних джерел в тексті письмової роботи можуть бути два варіанти посилань на них. Перший – це посторінкові посилання (виноски): коли на сторінці цитується джерело, то внизу цієї сторінки під основним текстом наводиться бібліографічний опис літературного джерела і вказується сторінка. Другий – коли в разі посилання на літературне джерело у квадратних дужках вказується його порядковий номер у списку літератури та конкретна сторінка, наводиться цитата, точні цифри, дані, наприклад [3, с. 17] або [3].

Ілюстративний матеріал – малюнки, графіки, схеми тощо слід розміщувати безпосередньо після першого посилання на нього в тексті. Якщо графік, схема, таблиця не поміщається на сторінці, де є посилання, їх подають на наступній сторінці. На кожний ілюстративний матеріал мають бути посилання в тексті.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Навчально-методичний матеріал: конспекти лекцій та практичних занять.

Мережа Інтернет: доступ до сайтів університетів та інших сайтів, що необхідні для навчального процесу

Обладнання: ноутбук, мультимедійний проектор

Розділ 5. Підсумковий контроль

5.1. Питання для підготовки до заліку

1. Сутність та історичні етапи розвитку науки управління.
2. Управління системою охорони здоров'я.
3. Роль менеджера в охороні здоров'я.
4. Самоменеджмент.
5. Управління як процес.
6. Прийняття та реалізація управлінського рішення.
7. Організаційна культура, управління персоналом.
8. Комунікації як процес, їх вплив на якість управлінської діяльності.
9. Планування, організація та проведення професійних нарад та виступів.
10. Визначення маркетингу реабілітаційних послуг.
11. Особливості ринку реабілітаційних послуг
12. Зв'язок маркетингу з іншими дисциплінами.
13. Відмінність маркетингу від інших, споріднених за змістом, термінів
14. Поняття послуги. Загальні та специфічні характеристики реабілітаційної послуги
15. Класифікація послуг за різними ознаками
16. Сутність та роль маркетингових досліджень у сфері реабілітаційних послуг
17. Мета та завдання маркетингових досліджень
18. Сутність маркетингових комунікацій та їхні завдання у сфері реабілітаційних послуг.
19. Елементи маркетингових комунікацій: реклама, стимулювання збуту, зв'язок з громадськістю, персональний продаж.
20. Складові маркетингу реабілітаційних послуг
21. Принципи, завдання та функції маркетингу реабілітаційних послуг
22. Поняття управління маркетингом.
23. Фази управління маркетингом у сфері реабілітаційних послуг
24. Поняття планування в маркетингу послуг.
25. Стратегічний план реабілітаційного центру
26. Формування маркетингової стратегії реабілітаційного центру
27. Засоби реалізації маркетингових планів
28. Особливості класифікації реабілітаційних послуг.
29. Класифікація послуг з фізичної реабілітації
30. Схема послідовності дій фізичного реабілітолога перед наданням реабілітаційної послуги
31. Структура реабілітаційної послуги.
32. Життєвий цикл реабілітаційної послуги
33. Сутність і структура маркетингового середовища реабілітаційного центру
34. Важливість постійного аналізу маркетингового середовища
35. Зовнішнє маркетингове середовище (макросередовище) у сфері реабілітаційних послуг
36. Внутрішнє середовище (мікросередовище) у сфері реабілітаційних послуг
37. Фактори й показники маркетингового середовища
38. Особливості поведінки споживачів на споживчому ринку.
39. Контрольовані та неконтрольовані фактори макро- та мікросередовища
40. Етапи процесу маркетингових досліджень
41. Види маркетингових досліджень
42. Компоненти комунікацій та їх особливості у сфері реабілітаційних послуг
43. Процес здійснення комунікацій у сфері реабілітаційних послуг
44. Моделі та типи комунікацій
45. Комплекс маркетингових комунікацій у сфері реабілітаційних послуг
46. Система та теоретична модель структури маркетингових комунікацій закладів сфери реабілітаційних послуг

47. Вимоги та рекомендації щодо налагодження маркетингових комунікацій у сфері реабілітаційних послуг
48. Поняття якості реабілітаційної послуги.
49. Важливість оцінки якості реабілітаційних послуг
50. Чинники, які впливають на оцінку якості реабілітаційних послуг
51. Заходи, які сприяють підвищенню оцінки якості реабілітаційних послуг
52. Забезпечення високоякісного обслуговування клієнтів
53. Ціна: поняття, види й основні функції
54. Цінові проблеми ринку реабілітаційних послуг: основні підходи та стереотипи
55. Формування ціни на реабілітаційні послуги
56. Пристосування ціни на ринку реабілітаційних послуг
57. Чинники, які впливають на ціну реабілітаційних послуг
58. Відмінність між термінами «собівартість», «ціна» та «вартість»
59. Мотивація та контроль як функція менеджменту
60. Сучасні технології розробки та прийняття управлінського рішення в організації процесу фізичної терапії, ерготерапії.

5.3. Зразок «нульового» варіанту залікового білету

ЗАЛІКОВИЙ БІЛЕТ № 0

Чорноморський національний університет ім. П.Могили

Рівень вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія

Навчальна дисципліна

Основи менеджменту та адміністрування у фізичній реабілітації

Варіант №0

1. Формування ціни на реабілітаційні послуги
2. Пристосування ціни на ринку реабілітаційних послуг

Схвалено на засідання кафедри медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації

Протокол № ___ від « ___ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

Екзаменатор _____

За повну розгорнуту відповідь на заліку за одне питання студент отримує 15 балів:

11-15 балів: глибоке засвоєння програмного матеріалу; повна відповідь на питання;

7-10 балів: повне засвоєння програмного матеріалу і вміння орієнтуватися в новому; змістовні відповіді на запитання;

4-6 балів: часткове, неповне висвітлення змісту питання; неточність при відповіді; е розуміння основних положень матеріалу.

0-3 бали: за не опанування значної частини програмного матеріалу; незнання теорії основних питань і термінів;

Максимальна кількість балів за іспит становить 30 балів.

Розділ 6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

6.1. Система оцінювання роботи студентів

Контроль рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється шляхом перевірки знань студентів на іспиті згідно розкладу сесії.

У відповідності до положення про систему рейтингової оцінки знань студентів при вивченні дисципліни «Основи менеджменту та адміністрування у фізичній реабілітації» застосовується наступна система оцінювання роботи студентів.

IV семестр

№	Вид контролю	Максимальна кількість балів	Термін виконання
1.	Опитування на групових заняттях 10 занять по 5 бали	10 x 5 = 50	Протягом семестру
2.	Реферат	10	Протягом семестру
3.	Контрольна робота	10	Кінець семестру
4.	Залік	30	Заліково-екзаменаційна сесія
	Всього	100	

6.2. Критерії оцінювання

6.2.1. Опитування на групових заняттях – форма контролю, яка дозволяє оцінити вміння студентів самостійно опрацювати матеріал та викладати його, відповідати на запитання викладача та колег. Максимальна оцінка роботу на семінарському занятті – 5 балів. Критеріями для оцінювання виступають:

Оцінка 5 балів ставиться у випадку:

- студент вільно володіє, визначеними програмою, знаннями й уміннями;
- правильно і в достатній кількості добирає необхідні для відповіді факти;
- висловлює власне ставлення до навчального матеріалу;
- виконує тестові завдання без помилок;
- відповідь чітка і завершена;
- мова добра.

Оцінка 4 бали ставиться у відповідності з попередніми вимогами, але:

- студент має незначні ускладнення при використанні визначених програмою знань і умінь;
- при доборі фактів припускається незначних помилок;
- при виконанні тестових завдань припускається декілька помилок;
- власне ставлення студентом висловлюється, але в аргументації зустрічаються окремі неточності;
- мова добра.

Оцінка 2-3 бали ставиться в такому випадку:

- студент користується лише окремими знаннями й уміннями;
- порушує логіку викладу;
- відповідь недостатньо самостійна;
- при виконанні тестових завдань припускається помилок до 50%.
- аргументація слабка;
- є суттєві помилки в знанні фактичного матеріалу та висновках;
- мова спрощена.

Оцінка 0-1 бали ставиться в разі незнання більшої частини матеріалу, відсутності будь-якої логіки викладу, а саме:

- студент не володіє необхідними для здійснення завдання уміннями;
- головного фактичного матеріалу не знає.
- при виконанні тестових завдань припускається помилок більше 50%.

6.2.2. Написання тематичних рефератів

Перелік тем та вимоги до написання рефератів зазначено у п. 4.3. Написання 1 тематичного реферату оцінюється у 10 балів.

Написання та захист реферату

10 балів (відмінно)	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить нову, нетрадиційну інформацію з даного питання і пропозиції щодо її практичного застосування.
8-9 балів (добре)	Запропонована студентом робота викладена в обсязі, що вимагається, оформлена грамотно, спирається переважно на базовий теоретичний і практичний матеріал, містить фрагменти нової, нетрадиційної інформації.
6-7 балів (добре)	Запропонована студентом робота викладена в необхідному обсязі, оформлена грамотно, включає базовий теоретичний та практичний вихід, але містить певні недоліки у висвітленні питання, яке досліджувалося.
4-5 бали (задовільно)	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але не має практичного виходу. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми.
1-3 бали (задовільно)	Робота містить базовий теоретичний та практичний матеріал, але тема розкрита неповністю. Виклад матеріалу неточний, присутні недоліки у висвітленні теми. Обсяг запропонованої роботи не відповідає вимогам.
0 (незадовільно)	Робота не виконана.

6.2.3. Контрольна робота (тестова форма)

Тест складається з 20 питань. Кожне питання оцінюється в 0,5 балів. Студент на контрольній роботі отримує 10 балів.

Приклад тесту

1. Керівники організацій використовують принципи і функції менеджменту для ефективного управління. Яке з наведених визначень найбільш повно характеризує поняття «менеджмент»?

A. Сукупність принципів, методів, засобів і форм управління господарськими організаціями з метою підвищення ефективності їх роботи і збільшення прибутку в умовах ринкових відносин.

B. Політика забезпечення прийняття рішень в організації.

C. Процес впливу на досягнення цілей фірми.

D. Концепція управління виробничою і збутовою діяльністю підприємства.

2. Яке з наведених визначень найповніше відповідає поняттю «менеджер»?

A. Консультант, який надає консалтингові послуги для підвищення ефективності роботи організації.

B. Людина, яка бере на себе ризик, пов'язаний з організацією нового підприємства, розробленням нової продукції, ідеї або нового виду послуг.

C. Комерсант, фізична особа — основний суб'єкт ринкової економіки, метою діяльності якого є дослідження й використання нових можливостей отримання прибутку.

D. Керівник, який має професійні знання з організації й управління виробництвом.

E. Правильної відповіді немає

3. У ринковій економіці важливу роль відіграє ділова людина, яка започатковує певну справу, створює підприємство, є його власником, бере на себе ризик, використовуючи свої або позичені фінансові кошти. Визначте її назву.

A. Підприємець B. Менеджер C. Акціонер D. Маркетолог

4. Серед напрямків менеджменту виділяють виробничий та фінансовий менеджмент. Яку мету має виробничий менеджмент?

A. Підвищення ефективності управління виробництвом і збільшення прибутку, розроблення та реалізація фінансової політики підприємства.

B. Інформаційне забезпечення (складання та аналіз фінансової звітності підприємства).

C. Оцінка інвестиційних проєктів і формування портфеля інвестицій.

D. Поточне фінансове планування та контроль.

5. Виберіть правильний перелік підходів до управління.

A. Процесний, системний, технологічний, ситуаційний.

B. Підхід з позиції виділення різних шкіл управління, процесний, структурний, ситуаційний.

C. Процесний, структурний, системний, ситуаційний.

D. Підхід з позиції виділення різних шкіл управління, процесний, системний, ситуаційний.

6. На початку формування менеджменту як науки створено 5 наукових шкіл. Вкажіть, якої з перелічених нижче шкіл не існувало.

A. Систематична школа.

B. Школа людських стосунків.

C. Поведінкова школа.

D. Школа наукового управління.

E. Класична школа.

7. Керівник підприємства виявляє в процесі роботи велику турботу про своїх працівників, створює умови для гарних стосунків у колективі. Елементи якого підходу до управління використовує керівник?

A. Підходу з позицій виділення різних шкіл. B. Процесний. C. Системний. D. Ситуаційний.

8. Створення наукового фундаменту, що замінює собою старі, традиційні методи виконання роботи на ретельне наукове дослідження кожного її елементу, — це одне з основних положень школи:

A. Наукового управління.

B. Адміністративної.

C. Науки управління (кількісної).

D. Класичної.

E. Поведінкової

9. Розвиток школи наукового управління відбувався під час:

A. Першого етапу розвитку менеджменту.

B. Другого етапу розвитку менеджменту.

C. Третього етапу розвитку менеджменту.

D. Четвертого етапу розвитку менеджменту.

10. Який підхід до управління характеризує це визначення: «...даний підхід розглядає управління як серію безперервних взаємопов'язаних дій: упорядкування, узгодження, налагодження»?

A. Структурний. B. Процесний. C. Системний. D. Ситуаційний. E. З позиції виділення різних шкіл управління.

11. Класична (адміністративна) школа управління була започаткована Анрі Файолем, який першим сформулював такі універсальні управлінські функції:

A. Планування, організація, мотивація та контроль.

B. Кадри, технологія, структура.

C. Розподіл праці і прибутків.

D. Цілі, завдання, технологія

12. Керівник підприємства виявляє в процесі роботи велику турботу про своїх працівників, створює умови для доброзичливих стосунків у колективі. Елементи якої школи управління використовує керівник?

- A. Школи наукового управління Ф.Тейлора.
- B. Школи психології і людських відносин.
- C. Адміністративної школи.
- D. Класичної школи.
- E. Школи поведінкових наук

13. Р.Лайкерт був одним із засновників: A. Школи поведінкових наук. B. Школи людських стосунків. C. Класичної (адміністративної) школи управління. D. Кількісної школи управління.

14. Ситуаційний підхід до управління ґрунтується на припущенні, що придатність та ефективність різних методів управління визначається: A. Ситуацією, в якій опинилась організація. B. Системою стосунків, що склалася в колективі. C. Досконалістю володіння менеджером прийомами та методами управління. D. Розглядом організації як відкритої системи. E. Послідовним виконанням функцій менеджменту.

15. На цей час у теорії менеджменту виділяють чотири найважливіші підходи до управління. Вкажіть підхід, який не використовується у теорії менеджменту. A. Структурний. B. Процесний. C. Системний. D. Ситуаційний. E. Підхід з позицій виділення різних шкіл.

16. Студенти на занятті з менеджменту вивчають підхід до управління, який розглядає організацію як відкриту систему, що складається з кількох взаємозв'язаних підсистем. Назвіть цей підхід. A. Системний. B. Ситуаційний. C. Процесний. D. Структурний. E. Технологічний.

17. Який підхід до управління орієнтується на те, що придатність різних методів управління визначається ситуацією? A. Структурний. B. Системний. C. Процесний. D. Ситуаційний. E. З позиції виділення різних шкіл управління

18. Координація управлінської роботи зумовлює створення рівнів управління. Для чого рівні управління зображають у вигляді піраміди? A. Для полегшення призначення управлінців на посаді. B. Для призначення конкретних керівників підрозділів. C. Для характеристики чисельності апарату управління на різних рівнях. D. Для відображення ролей менеджерів. E. Для конкретизації ролі менеджера і підприємця.

19. В організації певним чином розподіляється праця. Як називається розподіл праці, що передбачає створення рівнів управління та ієрархію підлеглих? A. Вертикальний розподіл праці. B. Горизонтальний розподіл праці. C. Вертикально-горизонтальний розподіл праці. D. Діагональний розподіл праці.

20. Об'єктивність процесів управління вимагає поділу управлінської праці на підприємстві. Що утворюється в результаті вертикального поділу праці? A. Технічний, управлінський та інституційний рівні управління. B. Виробничі підрозділи. C. Управлінські служби. D. Неформальні групи. E. Схематичне зображення організації.

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

7.1. Основні:

1. Баєва, О. В. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. — Ч. II. — Менеджмент: навч. посіб. / [О. В. Баєва, Н. І. Новальська, Л. О. ЗгалатЛозинська]; за ред. О. В. Баєвої, Н. І. Новальської. — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. — 326 с.
2. Менеджмент і адміністрування: в 2 ч. — Ч. 1. — Історія менеджменту. Теорія організацій: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О. В. Баєва, Л. В. Лазоренко, Н. І. Новальська та ін.]; за ред. О. В. Баєвої, Н. І. Новальської. — К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2017. — 336 с.
3. Менеджмент організації. Практикум : навч. посіб. [для вищ. навч. закл.] / С. І. Бай; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К. : КНТЕУ, 2004. — 178 с.
4. Менеджмент організацій (у питаннях та відповідях): навч. посіб. / [Кучеренко Д. Г. та ін.]; Ін-т підготов. кадрів держ. служби зайнятості України. — К. : ІПК ДСЗУ, 2010. — 290 с.
5. Менеджмент організацій : [навч. посіб. для студ.] / [Г. В. Лагутін, В. О. Поколенко, Г. М. Рижакова та ін.]; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. — К. : КНУБА, 2012. — 95 с.
6. Менеджмент організацій : для самост. вивч.: навч. посіб. / Г. В. Осовська, О. А. Осовський. — К. : Кондор, 2009. — 376 с.
7. Менеджмент організацій : навч. посіб. / В. І. Гуменник, Ю. С. Копчак, О. С. Кондур. — Київ : Знання, 2012. — 503 с.
8. Менеджмент організацій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Ю. Лінькова; Нац. техн. ун-т «Харк. політехн. ін-т». — Х. : НТУ «ХПІ», 2012. — 463 с.
9. Менеджмент організацій і адміністрування : навч. посіб. / [Є. В. Лазарева, О. В. Тарасова, О. О. Євтушевська та ін.]; за ред. Гончарука А. Г.; Одес. нац. акад. харч. технологій. — Одеса: Фенікс, 2013. — 299 с.
10. Менеджмент організацій: теоретико-прикладний аспект : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [О. Ю. Амосов та ін.]; за заг. ред.: О. Ю. Амосов, В. В. Мамонова; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. — Х. : ХарРІ НАДУ «Магістр», 2010. — 207 с.
11. Радиш Я. Ф. Державне управління охороною здоров'я в Україні: генезис, проблеми та шляхи реформування. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — 360 с.
12. Стасюк О. М. Маркетинг у сфері реабілітаційних послуг : навч. посіб. / О. М. Стасюк. — Л. : ЛДУФК, 2012. — 167 с.
13. Стратегічні напрямки розвитку охорони здоров'я в Україні: Монографія / За ред. В. М. Лехан (У складі авт. кол. Л. І. Жаліло, І. М. Солоненко та ін.). — К.: Сфера, 2001. — 176 с.
14. Управління організаціями (деякі аспекти) : монографія / А. Леткевіч. — Львів : ЛДУВС, 2010. — 148 с.

7.2. Додаткові:

1. Гаєвський Б. А. Основи науки управління: Навч. посібник. — К. : МАУП. — 1997. — 112с.
2. Гой І. В. Організація підприємницької діяльності: навчально-методичний посібник / І. В. Гой, Т. П. Смелянська — Хмельницький: ХНУ, 2004. — 247 с.
3. Голяченко О.Н., Сердюк А.М., Приходський О.О. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я. — К.; Тернопіль; Вінниця: Джура, 1997. — 364 с.
4. Екологічне громадське здоров'я: від теорії до практики (За заг. ред. К. Чу та Р. Сімсона): Пер. з англ. / За ред. І. М. Солоненка та Л. І. Жаліло. — Кам'янецьПодільський: Абетка-НОВА, 2002. — 290 с.
5. Економіка підприємства : підручник / За заг. ред. С. Ф. Покропивного, Вид. 2- ге, перероб. та доп. — К. : КНЕУ, 2005. — 528 с.

6. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / За ред. Ю.В. Вороненка, В.Ф. Москаленка. – К.: 2000. – 670 с.

7.3. Інформаційні ресурси:

1. Сайт кафедри соціальної медицини, організації та управління охороною здоров'я
2. <https://302.dsma.dp.ua/>
3. Міністерство охорони здоров'я України <https://moz.gov.ua/>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна наукова медична бібліотека України <http://www.library.gov.ua/>